

Just Lippe om stiftelsen av Den kommunistiske internasjonalen

I boka "Norges Kommunistiske Partis historie I" skriver Just Lippe historien om vår klasses parti i Norge frem til andre verdenskrig. Lippe avslørte seg senere som en notorisk høyreopportunist, og dette preger til en viss grad også boka. Den gir likevel en bra oversikt over partihistoriens første del.

I den delen av boka som handler om kampen for partiet, skriver Lippe om stiftelsen av Den kommunistiske internasjonale i 1919. På denne tiden hadde venstrelinja i Arbeiderpartiet flertall i ledelsen. De lot seg veilede av Lenin og bolsjevikpartiet, som gikk i spissen for å samle kommunistene i verden, og ut fra denne samlingsprosessen å generere nye kommunistiske partier i alle land.

I dag kjemper venstresida i den internasjonale kommunistiske bevegelsen for å forene denne under maoismen. De vil ikke bare forene bevegelsen ideologisk, under maoismen, men også forene den politisk og organisatorisk, ved å samles til Den forente maoistiske internasjonale konferansen (CIMU), vedta en generallinje og stifte Proletariatets nye internasjonale organisasjon (NIOP).

Formann Gonzalo stilte på 1980-tallet målet om å rekonstituere Den kommunistiske internasjonale, med maoismen som ideologisk grunnlag, for å etablere en ideologisk-politisk-organisatorisk ledelse for verdensrevolusjonen. En ny internasjonal organisasjon vil være et skritt på veien mot dette storslagne målet.

Historisk var Komintern uhyre viktig for å fremme venstrelinja og konstituere partier av en ny type over hele verden. Det er

utvilsomt slik at Komintern spilte en stor og viktig og hovedsakelig bra rolle for konstitueringen av Norges Kommunistiske Parti.

Hele boka kan leses her:

[Norges kommunistiske partis historie. 1 : Forhistorien, partiets stiftelse, tiden fram til den annenverdenskrig](#)

Den Kommunistiske Internasjonale (Komintern)

I tiden etter venstreretningens seier i Arbeiderpartiet kom norsk arbeiderbevegelse til å spille en ikke ubetydelig rolle som kontakt mellom den unge sovjetstaten og den øvrige verden. Sovjet-Russland var på alle områder utsatt for en hardnakket blokada fra hele den øvrige kapitalistiske verden. Veien over Norge (og Sverige) var en av de få, i enkelte perioder den eneste kanal for revolusjonen ut til verden og til andre lands arbeiderbevegelse. Norsk arbeiderbevegelse hadde som nevnt alt noen måneder etter revolusjonen opptatt kontakten med de russiske bolsjeviker. Og i det politiske arbeid som ble gjort for å bringe informasjon ut til verden, utsendinger og kurerer til og fra Russland ble det utviklet en samfølelse som satte sterke politiske merker i begge lands arbeiderbevegelse. Begeistring og solidaritetsfølelsen med den russiske revolusjonen spredte seg i partiet og fagbevegelsen og satte et sterkt preg på hele bevegelsens ideologiske innhold.

Hertil kom også utviklingen i de øvrige land i Europa. I oktober-november 1918 sluttet verdenskrigen. Det tyske og østerrikske keiserdømme brøt sammen og arbeiderklassen i hele sentral-Europa reiste seg til kamp for sin frihet og for å følge det russiske eksempel.

9. november 1918 grep de tyske arbeidere makten, proklamerte republikken og en regjering utgått av arbeiderbevegelsen tok ledelsen i landet. De tyske sosialdemokratiske ledere maktet riktignok å hindre at revolusjonen ble ført videre. Bare Spartakus-forbundet, Tysklands Kommunistiske Parti, under Karl Liebknechts og Rosa Luxemburgs ledelse trådte frem som arbeiderklassens konsekvente fører. De tyske høyreledere, svikerne fra krigsutbruddet i 1914, allierte seg åpent med borgerskapet og i den borgerkrig som fulgte og som førte til mordet på Liebknecht og Rosa Luxemburg ble høyresosialdemokratene stående som arbeiderklassens bødler.

I det Østerriksk-Ungarske keiserdømme ramlet den gamle råtne og korrupte staten sammen på grunn av arbeider- og folkereisinger. De undertrykte tsjekkiske og ungarske land rev seg løs og proklamerte sin selvstendighet. I Ungarn grep arbeiderklassen makten under ledelse av det kommunistiske parti. I Østerrike framtvang arbeidernes massebevegelse republikken og kampen raste om å føre revolusjonen videre i sosialistisk retning.

I Finland, som hadde fått sin løsrivelse fra tsar-Russland og sin selvstendighet gjennom den russiske revolusjons seier, reiste også arbeiderklassen seg til revolusjonær kamp. I januar 1918 ble Finlands sosialistiske folkekommisariat utpekt som landets regjering og den revolusjonære væpnede kampen mot reaksjonens hvite garder og de tyske leietropper som det finske borgerskap hadde tilkalt, raste over hele landet. Hele denne utviklingen måtte virke sterkt i norsk arbeiderbevegelse. Først og fremst viste det at den revolusjonære reisningen som var begynt i Russland, spredte seg fra land til land med en voldsom kraft. Dette var det dominerende trekk i bildet. Men de voldsomme begivenhetene viste noe mer: enda en gang trådte reformismens representanter, de sosialdemokratiske høyreledere fram som åpne forrædere mot sosialismen, ja enda til som arbeiderklassens bødler. I den monn de kunne gjøre sin innflytelse gjeldende var de et viktig redskap for å hindre

eller slå ned den revolusjonære reisningen. I land etter land viste de blodige kampene nødvendigheten av at de konsekvent revolusjonære krefter måtte samle seg i en egen organisasjon, et eget kommunistisk parti som kunne planlegge, organisere og lede massenes kamp for sosialismen. Og de revolusjonære reisninger måtte samordnes og ledes etter en felles strategi som kunne hindre en samlet europeisk kontrarevolusjon i å angripe den revolusjonære front stykke for stykke i de enkelte land, slik som allerede var skjedd ved revolusjonen i Finland og Ungarn.

Derfor hastet det med skapelsen av en ny revolusjonær Internasjonale. Så snart krigen var slutt hadde høyresosialdemokratene tatt initiativ til å forsøke å gjenreise den gamle bankerotte II Internasjonale. Høsten 1918 innbød det britiske Arbeiderparti til en konferanse i Sveits (konferansen ble holdt i Bern) med dette formål for øye.

Alt i sine berømte april-teser – våren 1917 hadde Lenin stillet som oppgave å skape den nye III Internasjonale. I januar 1918 ble det på hans initiativ holdt en forberedende konferanse om saken i Petrograd der Egede-Nissen deltok fra Norge. Året etter, 1919 sendte så det russiske partis sentralkomite ut en offisiell innbydelse til en kongress for dannelsen av den nye Internasjonale.

Kongressen trådte sammen i Moskva 2. mars. Fra det norske Arbeiderparti møtte Emil Stang, nærmest som observatør.

På kongressen var det en del diskusjon om man straks skulle konstituere den nye Internasjonale. Dette ble imidlertid til slutt enstemmig vedtatt og kongressen vedtok retningslinjer for III Internasjonale, teser og et opprop til arbeiderne i alle land. Dessuten vedtok kongressen en erklæring fra den tidligere Zimmerwald-kommisjon om at den ansås som oppløst.

Til slutt ble det gjort vedtak om at Internasjonalen skulle ledes av en eksekutivkomite med sete i Moskva og at partiene i

følgende land skulle oppnevne sine representanter i den.:

Russland,

Tyskland,

Ungarn,

Balkanføderasjonen,

Sveits,

De skandinaviske land.

Partier som sluttet seg til III Internasjonale før dens neste kongress skulle ha rett til å sende representant til eksekutivkomiteen.

Dermed var III Internasjonale, Komintern, grunnlagt.

En helt annen og ny situasjon sto den nye Komintern over for da dens annen kongress trådte sammen sommeren 1920. I årets løp var det dannet kommunistiske partier i en rekke nye land. I alt var partier fra 41 land representert på kongressen. Den revolusjonære utviklingen blant massene hadde vokst. Kampforholdet til høyresosialdemokratiet hadde tilspisset seg som aldri før. Men nettopp denne situasjon skapte grobunn for at vaklende og usikre sentrumelementer i den internasjonale arbeiderbevegelse, presset av trykket av massene, orienterte seg i retning av den nye Internasjonalen, ja direkte søkte å infiltrere i denne.

Kominterns annen kongress hadde som oppgave å fortsette og fullføre den utforming av Internasjonalen som var påbegynt på stiftelseskongressen året før.

Det gjaldt å forme den internasjonale sammenslutning av den kommunistiske bevegelse med sikte på å drive revolusjonen videre til nye land, og trekke lærdommer av de feil som allerede hadde ført til midlertidige nederlag i Tyskland,

Ungarn og Finland. Og det gjaldt å gjennomføre den internasjonale sammenslutning på et slikt grunnlag at man stengte de elementer ute, som ville føre den onde arven fra den gamle Internasjonale med seg, noe som bare ville ødelegge Kominterns handlekraft

og styrke.

Det var dette grunnsyn som dannet bakgrunnen for Lenins utforming av kongressens vedtak om de 21 betingelser for partienes opptakelse som avdelinger av Komintern.

Vi gjengir her et utdrag av de viktigste punktene i de 21 betingelser:

1. All propaganda og agitasjon må bære et virkelig kommunistisk preg og stemme overens med den 3. internasjonales program og beslutninger. Alle partiets presseorganer må ledes av pålitelige kommunister, som har bevist sin hengivenhet for proletariats sak...

Den daglige og periodiske presse og alle partiforlag må helst være underlagt partistyret.

2. Enhver organisasjon, som vil tilslutte seg den kommunistiske Internasjonale, må regelrett og planmessig fjerne reformistene og sentrumsfolkene fra alle mer eller mindre ansvarsfulle stillinger i arbeiderbevegelsen.

3. Nesten i alle land i Europa og Amerika trer nu klassekampen inn i borgerkrigens fase. Under disse forhold kan kommunistene ikke ha noen tillit til den borgerlige legalitet. De er forpliktet til overalt å skape et parallelt illegalt organisasjonsapparat, som i det avgjørende øyeblikk kan hjelpe partiet til å oppfylle sin plikt mot revolusjonen.

4. Plikten til utbredelse av de kommunistiske ideer innbefatter en særlig plikt til den mest ettertrykkelige systematiske propaganda i hæren.

5. En systematisk og planmessig agitasjon på landet er nødvendig.

Å renonsere på dette arbeid eller overlate det til upålitelige, halvreformistiske elementer, betyr svik mot den proletariske revolusjon.

6. Ethvert parti som ønsker å tilhøre den 3. Internationale, er forpliktet til å avsløre, ikke bare den åpne sosialpatriotisme, men også sosialpasifismens uærlighet og hykleri, og systematisk å åpne arbeidernes øyne for, at uten en revolusjonær omstyrtelse av kapitalismen vil ingen internasjonale voldgiftsdomstoler, ingen overenskomst om innskrenkning av krigsrustningene, ingen «demokratisk» fornyelse av Folkeforbundet være istand til å forhindre nye imperialistiske kriger.

7. De partier som ønsker å tilhøre den kommunistiske Internasjonale, er forpliktet til åpent å erkjenne det fullstendige brudd med reformismen og med «sentrums» politikk og til å gjøre propaganda for dette brudd innen de bredest mulige kretser av partimedlemmene.

(...)

9. Ethvert parti som ønsker å tilhøre den kommunistiske Internasjonale, må utfolde en systematisk og utrettelig kommunistisk virksomhet innenfor fagforeningene, arbeider- og bedriftsrådene, de kooperative foreninger og andre masseorganisasjoner av arbeidere. Innenfor disse organisasjoner er det nødvendig å organisere kommunistiske grupper som med uavbrutt og utrettelig arbeide skal vinne fagforeningene osv, for kommunismens sak.

10. Ethvert parti som tilhører den kommunistiske Internasjonale er forpliktet til å føre en hardnakket kamp mot den faglige gule Amsterdam «Internasjonale».

Med alle midler må det understøtte den internasjonale samling

av de røde fagforeninger, som tilslutter seg den kommunistiske Internasjonale.

11. Partier, som vil tilhøre den 3. Internasjonale er forpliktet til å underkaste sine parlamentsfraksjoners sammensetning en revisjon, og utskille alle upålitelige elementer av dem og underordne disse fraksjoner ikke bare i navnet, men også i virkeligheten, partistyrene, – –

12. De partier som tilhører den kommunistiske Internasjonale, må bygges opp på grunnlag av den demokratiske sentralismes prinsip. I den nåværende, den tilspissede borgerkrigs epoke, vil det kommunistiske parti bare da være istand til å gjøre sin plikt, når det er organisert på mest mulig sentralisert måte, når der hersker jernhard disiplin innen partiet og når dets partisentrum, båret oppe av partimedlemmenes tillit, er utrustet med den mest vidtgående makt, autoritet og myndighet.

(...)

14. Ethvert parti som ønsker å tilhøre den kommunistiske Internasjonale, er forpliktet til å støtte uforbeholdent enhver sovjetrepublikk i dens kamp mot kontrarevolusjonære krefter.

15. Partier som hittil ennå har beholdt sine gamle sosialdemokratiske programmer, er nå forpliktet til innen kortest mulig tid – under hensyn til de særegne forhold i vedkommende land – å endre disse programmer og utarbeide et nytt kommunistisk program i den kommunistiske Internasjonales ånd.

16. Alle beslutninger av den kommunistiske Internasjonales kongres, likesom også eksekutivkomitens beslutninger er bindende for alle partier som er tilsluttet den kommunistiske Internasjonale. Den kommunistiske Internasjonale som arbeider under den skarpeste borgerkrigs forhold, må oppbygges på en langt mer sentralisert vis enn tilfellet var med den 2. Internasjonale. Derunder må selvfølgelig den kommunistiske

Internasjonale og dens eksekutivkomite hele sin virksomhet ta hensyn til de forskjelligartede forhold, under hvilke de enkelte partier må kjempe og arbeide, og bare fatte beslutninger av allmenngyldighet i slike spørsmål, hvor dette er mulig.

17. I sammenheng hermed må alle partier, som vil tilhøre den kommunistiske Internasjonale, forandre sitt navn. Ethvert parti som vil tilhøre den kommunistiske Internasjonale, må bære navnet: Det kommunistiske parti i det og det land (avdeling av den 3. kommunistiske Internasjonale).

(...)

21. De partimedlemmer, som prinsipielt forkaster de av den kommunistiske Internasjonales oppstilte betingelser og retningslinjer, blir å utelukke av partiet. Dette gjelder særlig de delegerte til den ekstraordinære partikongress.